

Consultatieverslag

24/01/2020

Verslag van de consultatie CONS-2019-04 met betrekking tot de wijziging van artikel 2.3.19 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit van 20 september 2019

Inhoudsopgave

1	Verloop van de publieke consultatie CONS-2019-04	3
1.1	Voorwerp van de publieke consultatie	3
1.2	Consultatieverslag	3
3	Bespreking reacties in CONS-2019-04 en motivatie finale wijzigingen	4
3.1	Ingangsdatum schrappen prioritaire toegang voor hernieuwbare energie.....	4
3.2	Vraag voor uitzondering schrapping prioritaire toegang kwalitatieve kleinschalige – en micro-WKK.....	5
4	Conclusie	8

1 Verloop van de publieke consultatie CONS-2019-04

1.1 Voorwerp van de publieke consultatie

De consultatie van de VREG over zijn voorstel van herziening Technisch Reglement Distributie Elektriciteit voor het artikel 2.3.19 liep van 28 november 2019 t.e.m. 3 januari 2020.

Het consultatiedocument betreft CONS-2019-04, te vinden op de website van de VREG via de volgende link: <https://www.vreg.be/nl/document/cons-2019-04>.

Het consultatiedocument werd gepubliceerd op 28 november 2019, en aangekondigd via de 'nieuwsbrief sector' van 5 december 2019.

1.2 Consultatieverslag

De VREG publiceert nu - middels dit consultatierapport - een gemotiveerd verslag van de verwerking van de reacties ontvangen op deze publieke consultatie, bestaande uit:

- een overzicht van de partijen die een reactie overmaakten;
- een overzicht van de opmerkingen, met aanduiding van de naam van de partij(en) die deze opmerking(en) heeft (hebben) gemaakt, voor zover het geen opmerking betreft die commercieel gevoelige gegevens of informatie van persoonlijke aard bevat;
- de reacties van de VREG op de gemaakte opmerkingen, met – in geval de VREG akkoord gaat met de betreffende opmerking – vermelding van de wijze waarop hiermee rekening werd gehouden bij de opmaak van de nieuwe tekst van artikel 2.3.19 van het TRDE.

De VREG ontving reacties op de publieke consultatie CONS-2019-04 van volgende 4 partijen:

- Techlink
- ODE
- Cogen Vlaanderen
- Febeg

3 Bespreking reacties in CONS-2019-04 en motivatie finale wijzigingen

3.1 Ingangsdatum schrappen prioritair toegang voor hernieuwbare energie

In het consultatiedocument werd door de VREG opgemerkt dat de prioritair toegang voor installaties die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen geen basis (meer) heeft in het EU-recht. Artikel 16(2)(b) van de richtlijn 2009/28 (richtlijn hernieuwbare energiebronnen) werd immers geschrapt door de nieuwe richtlijn hernieuwbare energiebronnen (richtlijn 2018/2001 – art. 20).

ODE, COGEN Vlaanderen, FEBEG en Techlink merken op dat artikel 16 van de oorspronkelijke richtlijn Hernieuwbare Energie (richtlijn 2009/28) voorziet in prioritair toegang voor hernieuwbare energiebronnen. Artikel 37 van de nieuwe richtlijn Hernieuwbare Energie (2018/2001) trekt de richtlijn 2009/28 pas in met ingang van 1 juli 2021. De stakeholders stellen dan ook dat het meer opportuun is en meer rechtszekerheid biedt indien de prioritair toegang niet geschrapt wordt voor hernieuwbare energiebronnen.

→ Reactie VREG

Artikel 16(2)(b) van de richtlijn 2009/28/EG bepaalt inderdaad dat *“met inachtneming van de voorschriften inzake de instandhouding van de betrouwbaarheid en veiligheid van het net, die gebaseerd zijn op transparante, niet-discriminerende door de bevoegde nationale autoriteiten vastgestelde criteria: [...] b) zorgen de lidstaten er tevens voor dat elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen voorrang heeft op dan wel gewaarborgde toegang krijgt tot het net;”*. In de nieuwe richtlijn Hernieuwbare Energie (richtlijn 2018/2001) wordt op Europees niveau evenwel afgestapt van het principe van de prioritair toegang. De bewoordingen uit artikel 16(2)(b) zijn niet meer terug te vinden in de richtlijn 2018/2001, dit blijkt ook duidelijk uit de concordantietabel bijgevoegd bij de richtlijn.

De verschillende stakeholders merken op dat artikel 37 van de richtlijn bepaalt dat *“Richtlijn 2009/28/EG, [...], wordt met ingang van 1 juli 2021 ingetrokken, onverminderd [...]”*. Artikel 16(2)(b) blijft in de regel dus nog van toepassing tot en met 30 juni 2021. Deze opmerking is terecht: de ingangsdatum van het einde van de prioritair toegang voor hernieuwbare energiebronnen is verschillend van deze van WKK (31 december 2019). *Er zal daarom in het TRDE een overgangsbepaling worden opgenomen waardoor de prioritair toegang voor hernieuwbare energiebronnen wordt behouden, doch enkel tot en met 30 juni 2021.*

3.2 Vraag voor uitzondering schrapping prioritaire toegang kwalitatieve kleinschalige – en micro-WKK

De VREG had in CONS-2019-04 voorgesteld om in artikel 2.3.19 prioritaire toegang voor kwalitatieve WKK volledig te schrappen op basis van de bepalingen van artikel 70 en 74 van de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn, die wijzigingen aanbrengen aan het artikel 15.5 van de energie-efficiëntierichtlijn. Deze bepalingen treden in werking op 31 december 2019.

ODE, FEBEG en Techlink gaan akkoord met de schrapping voor de prioritaire toegang voor kwalitatieve WKK.

COGEN Vlaanderen is van mening dat het integraal schrappen van de prioritaire toegang voor een kwalitatieve WKK een te enge invulling is van de Europese bepalingen, aangezien er een uitzonderingsmogelijkheid blijft bestaan voor prioritaire toegang voor kleine en micro-WKK's. De nieuwe tekst van artikel 15(5) luidt immers:

De lidstaten kunnen de toegang tot het net met name vergemakkelijken voor elektriciteit geproduceerd door hoogrenderende kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. De lidstaten nemen, indien nodig, maatregelen om de netwerkbeheerders aan te sporen voor de installatie van micro-warmtekrachtkoppelingseenheden een eenvoudige "installeer en informeer"-kennisgeving in te voeren, zodat de vergunningprocedure voor individuele burgers en installateurs kan worden vereenvoudigd en bekort

Cogen Vlaanderen vraagt om de prioritaire toegang te behouden voor "kleinschalige- en microwarmtekrachtkoppelingseenheden"¹. Op vraag van de VREG om verdere toelichting bij dit verzoek tot het behoud van een uitzondering, gaf Cogen Vlaanderen de volgende argumenten:

- Cogen Vlaanderen erkent dat men volgens de regels niet verplicht is om de prioritaire toegang voor WKK's te behouden, maar ze zien tegelijk geen reden om in Vlaanderen af te wijken van wat Europa maximaal toelaat. Analoog aan de argumentatie voor het volledig schrappen van WKK, kan er ook gesteld worden dat, mits een beperkte toevoeging in het TRDE, het behouden van een uitzondering voor kleinschalige en micro-WKK een zeer beperkte impact heeft, aangezien de situatie zich waarschijnlijk niet vaak zal voordoen.
- Cogen Vlaanderen stelt dat het schrappen van de prioritaire toegang voor hernieuwbare energie slechts noodzakelijk is vanaf juli 2021 en wenst in de tussentijd niet geconfronteerd te worden met een asymmetrie inzake behandeling van saturatie van de distributienetten door wind en zon tegenover kwalitatieve kleinschalige- en micro-WKK. WKK en hernieuwbare energie uit wind of zon zijn volgens hen beide even stuurbaar inzake hun injectie. Een WKK-installatie heeft volgens COGEN Vlaanderen een bijkomende waarde in "security of supply" bij optreden van windstille avonden en realiseren van primaire energiebesparing bij warmteproductie. Indien een kleinschalige WKK automatisch weggedrukt zou moeten worden door hernieuwbare energie, zal de noodzakelijke warmte geproduceerd moeten worden via een (inefficiënte) ketel. Indien dit niet noodzakelijk zou zijn, bij voorbeeld door warmtebuffering of warmteproductie uit goedkope aanvoer van

¹ Deze zijn gedefinieerd in °37 en °38 van de herzien energie-efficiëntierichtlijn als kleinschalige warmtekrachtkoppelingseenheid als een WKK met een elektrisch vermogen kleiner dan 1MWe en micro-WKK als een WKK met elektrisch vermogen kleiner dan 50 kWe RAPP-2020-01

elektriciteit uit wind, zal de WKK automatisch reageren uit economische grondslag en zal dit de toestand automatisch oplossen.

⇒ Reactie VREG

De VREG gaat akkoord met het feit dat er geen verplichting is tot het schrappen van de prioritaire toegang voor hoogrenderende kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. De lidstaten kunnen de toegang tot het net vergemakkelijken voor elektriciteit geproduceerd door hoogrenderende kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. Aangezien het evenwel om een facultatieve uitzonderingsmogelijkheid gaat, is het bijgevolg wel degelijk toegelaten om tot een schraping van de prioritaire toegang voor *alle* hoogrenderende WKK's, inclusief voor kleinschalige en micro-WKK's, over te gaan.

De argumentatie van Cogen Vlaanderen dat "het behouden van een uitzondering voor kleinschalige en micro-WKK een zeer beperkte impact heeft, aangezien de situatie zicht waarschijnlijk niet vaak zal voordoen" werkt ook omgekeerd: net omdat er een beperkte impact is en de situatie zich niet of nauwelijks zal voordoen, is het niet nuttig om in dergelijke uitzondering te blijven voorzien.

Bovendien is het algemene standpunt van de VREG dat priority dispatching en prioritaire toegang geschrapt moeten worden omdat dit marktversturend werkt. De VREG staat met dit standpunt niet alleen, maar volgt het standpunt van ACER, het agentschap voor de samenwerking van energieregulatoren en CEER, de vereniging van de Europese regulatoren². Uit impact assessments van de Europese commissie en verschillende studies voor de doorrekening van beleidsopties, bleek dat de kost voor de eindconsument voor het gehele elektriciteitssysteem significant zou dalen, indien men kiest voor de optie om priority dispatch en prioritaire toegang volledig schrappen.³ De Europese regelgevers hebben het advies van de Europese regulatoren en van hun eigen impact assessment niet volledig gevolgd en het toestaan van een aantal uitzonderingen toegelaten, waarschijnlijk als compromis. De VREG ziet onvoldoende economische argumenten in het betoog van COGEN Vlaanderen, zoals bijvoorbeeld een potentiële impact op de business case, die een uitzondering op het schrappen van de prioritaire toegang zouden verantwoorden. Dat wil echter niet zeggen dat de VREG gekant is tegen kleinschalige en micro-WKK's; zo wordt de prioriteit van de aansluiting behouden en zijn de bepalingen van artikel 12 uit de Elektriciteitsverordening (Vo 2019/943) van toepassing. We zullen de uitvoering daarvan door de netbeheerders sterk opvolgen in onze rapportering en actie ondernemen indien zij dit niet correct zouden toepassen. We vinden evenwel dat kleinschalige en micro-WKK's toegang tot de elektriciteitsmarkt moeten hebben op dezelfde manier als alle andere productie-eenheden en dat de argumenten die COGEN Vlaanderen aanbrengt daar niet tegen opwegen. Zo is het bijvoorbeeld niet aan de VREG om te beoordelen of kwalitatieve WKK-installaties meer bijdragen aan de bevoorradingszekerheid dan hernieuwbare energie of om het beleid rond energie-efficiënte te bepalen. Dat komt toe aan de bevoegde overheden en zij hebben hierover in de publieke consultatie geen specifieke opmerkingen gemaakt. Zolang dit niet het geval is of indien er niet meer fundamentele, economische argumenten naar voor komen, blijft de VREG bij zijn algemene standpunt, dat gebaseerd is op het standpunt van de Europese energieregulatoren. De VREG zal de Europese regelgeving over prioritaire toegang en

² Zie Regulatory white paper CEER/ACER : Renewables in the wholesale market: Regulators Key Recommendations <https://www.ceer.eu/documents/104400/5937686/Renewables+in+the+Wholesale+Market/4cbb208e-da9d-8156-10dc-71efc16f65c6>

³ Zie Voor meer info +bron: Impact assessment document, Commission Staff working document SWD (2016) 410 final: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016SC0410#footnote107> en "Supporting investments into renewable electricity in context of deep market integration of RES-e after 2020", CEPA, Imperial College London, RAPP-2020-01, 2016

prioritaire dispatch uiteraard wel respecteren, waar dit verplicht is opgelegd door de Europese regels.

Ook het argument van de asymmetrie tussen WKK en hernieuwbare energiebronnen is niet geldig. Kleinschalige en micro-WKK-eenheden bevinden zich in een andere situatie dan hernieuwbare energiebronnen: beide categorieën zijn dan ook niet objectief vergelijkbaar, waardoor een andere behandeling (met een onmiddellijke schraping van de prioritaire toegang voor WKK en een uitgestelde schraping van de prioritaire toegang voor hernieuwbare energiebronnen) ook niet in een discriminatie kan resulteren. Dat hernieuwbare energiebronnen en WKK's zich in een objectief andere situatie bevinden blijkt ook uit artikel 12 van de Verordening 2019/943 (nieuwe Elektriciteitsverordening): de uitzondering voor prioritaire dispatch voor hernieuwbare energiebronnen is dwingend geformuleerd ([...] **zorgen de lidstaten ervoor dat systeembeheerders bij de dispatching van elektriciteitsproductie-installaties prioriteit geven aan productie-installaties die gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen [...]**), terwijl de uitzondering voor prioritaire dispatch voor WKK's slechts facultatief is ([...] **kunnen de lidstaten voorzien in prioritaire dispatching voor elektriciteit die wordt opgewekt in elektriciteitsproductie-installaties die hoogrenderende warmtekrachtkoppeling [...]**). De Europese regelgeving behandelt bovendien WKK's en hernieuwbare energiebronnen verder nog op een verschillende wijze, namelijk door ook het schrappen van de prioritaire toegang voor WKK's direct te laten aanvang nemen op 1 januari 2020 en voor hernieuwbare energie dit pas op te heffen op 1 juli 2021.

Daarenboven blijft ingevolge artikel 12(6) van de Verordening 2019/943 ook de prioritaire dispatching van toepassing voor installaties die opgeleverd zijn vóór 4 juli 2019 (behalve bij significante wijzigingen): “Onverminderd overeenkomsten die vóór 4 juli 2019 zijn gesloten, blijven elektriciteitsproductie-installaties die hernieuwbare energiebronnen of hoogrenderende warmtekrachtkoppeling gebruiken, die vóór 4 juli 2019 zijn opgeleverd en op het moment van oplevering onderworpen waren aan prioritaire dispatching overeenkomstig artikel 15, lid 5, van Richtlijn 2012/27/EU of artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad (20), profiteren van prioritaire dispatching”. Prioritaire dispatching is niet meer van toepassing op dergelijke elektriciteitsproductie-installaties vanaf de datum waarop de elektriciteitsproductie-installatie aan significante wijzigingen wordt onderworpen, hetgeen ten minste het geval wordt geacht te zijn wanneer een nieuwe aansluitovereenkomst noodzakelijk is of de productiecapaciteit van de elektriciteitsproductie-installatie wordt verhoogd.

4 Conclusie

Paragraaf 1 van artikel 2.3.19 van het TRDE wordt aangepast zoals voorgesteld in CONS-2019-04:

§1. De elektriciteitsdistributienetbeheerder neemt de nodige maatregelen om op een veilige, betrouwbare en efficiënte wijze de elektriciteitsstromen op het elektriciteitsdistributienet te beheren. ~~In geval van congestie verleent hij bij voorrang toegang aan kwalitatieve warmtekrachtkoppelingsinstallaties en installaties die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen.~~

Maar bijkomend zal een nieuw artikel 8.2.5 als overgangsmaatregel worden ingevoegd, dat bepaalt:

Art. 8.2.5. In afwijking van art. 2.3.19, §1, verleent de elektriciteitsdistributienetbeheerder, in geval van congestie, tot en met 30 juni 2021 bij voorrang toegang aan installaties die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen.